

บทที่ 3

การปลูกสตรอเบอรี่¹

จากการศึกษาสภาพอากาศลักษณะต่าง ๆ กัน พบว่า สตรอเบอรี่เป็นพืชที่ตอบสนองกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมได้ดีมาก ในสภาพที่อากาศหนาวเป็นที่ความยาวของแสงแดดมีจำนวนชั่วโมงต่อวันลดน้อยลง เช่น จาก 12 ชั่วโมงต่อวัน เป็น 11 ชั่วโมงต่อวันนั้น ต้นสตรอเบอรี่จะก่อกำเนิดตาดอกและพัฒนาสร้างส่วนต่าง ๆ ของช่อดอกอยู่เรื่อย ๆ ดังนั้นถ้าต้นสตรอเบอรี่ไปปลูกบนภูเขาประมาณเดือนมิถุนายนเป็นต้นไปก็จะทำให้ต้นสตรอเบอรี่มีการเจริญเติบโตได้ดี ทั้งนี้ เพราะในช่วงดังกล่าวนั้น อุณหภูมิบนภูเขาเริ่มเป็นลงมากแล้ว ในตอนกลางคืนอุณหภูมิลดลงถึงประมาณ 16-18°c และจะลดลงเรื่อย ๆ และในขณะที่เดียวกันจำนวนของแสงแดดต่อวันก็จะลดลงด้วย แต่ถ้าเป็นพื้นที่ราบ อุณหภูมิที่จะเหมาะสมให้ต้นสตรอเบอรี่เจริญเติบโตและสร้างตาดอกได้นั้นก็จะ เป็นช่วงเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป การพัฒนาการสร้างช่อดอกนั้นก็จะ เป็นไปอย่างช้า ๆ กว่าที่การปลูกสตรอเบอรี่บนภูเขา แต่จำนวนวันนับจากวันที่ดอกบานถึงวันที่เก็บผลสุกนั้น บนพื้นที่ราบกลับให้ผลสุกเร็วกว่า คือประมาณ 27 วันนับจากวันที่ดอกบาน ก็จะ สามารถเก็บผลสุกได้แล้ว แต่ถ้าเป็นพื้นที่บนภูเขาจะใช้เวลานานถึง 44 วันนับจากวันที่ดอกบานจึงจะสามารถเก็บผลสุกได้ ดังนั้นจึงเป็นที่นิยมปลูกต้นสตรอเบอรี่ที่บนภูเขา เมื่อแยกต้นไหลเสิร์จซึ่งค่อนข้างต้นไหลลงมาปลูกบนพื้นที่ราบ การนำต้นไหลของสตรอเบอรี่ มาปลูกบนพื้นที่ราบนั้นทำให้สตรอเบอรี่ออกผลสดเร็วและสามารถนำผลผลิตส่งตลาดได้เร็วกว่าการใช้ต้นไหลที่เจริญเติบโตจากพื้นที่ราบเอง เช่น ในปี 2523 สตรอเบอรี่ที่นำต้นไหลมาจากภูเขา สามารถเก็บผลส่งตลาดได้ในวันที่ 1 ธันวาคม แต่ถ้าเป็นต้นไหลจากที่ราบเองจะสามารถเก็บผลส่งตลาดได้ราวปลายเดือนมกราคมหรือต้นเดือนกุมภาพันธ์ และการออกผลของสตรอเบอรี่นั้นจะสั้นสุดประมาณกลางเดือนเมษายน จึงเห็นได้ว่าการปลูกสตรอเบอรี่โดยใช้ต้นไหลจากภูเขาจะมีช่วงการให้ผลยาวกว่าการใช้ต้นไหลจากพื้นที่ราบเองด้วย

¹ อุพงษ์ ลุ่มมสนันท์ โครงการตำราชาวบ้าน เรื่องสตรอเบอรี่ สำนักงานส่งเสริมและ

จากคุณสมบัติของต้นไทรจากภูเขาตังกี้ได้กล่าวมาแล้วนั้นทำให้มีเกษตรกรบางรายปลูก สตรอเบอร์รี่เพื่อขยายต้นไทรสำหรับไว้ขายโดยเฉพาะมีได้ปลูกเพื่อหวังขายผลสดแต่อย่างใด และนอกจากนั้นก็ยังมีโครงการหลวงภาคเหนือ ซึ่งนอกจากจะปลูกสตรอเบอร์รี่เพื่อขายผลสดแล้วยังปลูกเพื่อขยายต้นไทรให้แก่เกษตรกรพื้นราบด้วย ในปัจจุบันมีการปลูกสตรอเบอร์รี่ตามภูเขาต่าง ๆ เช่น ดอยปางอุ๋ง ดอยสันถู่ ดอยอ่างขาง และดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ดอยตุง ดอยแม่สลอง จังหวัดเชียงราย ส่วนการปลูกสตรอเบอร์รี่บนพื้นราบก็อย่างเช่น การปลูกที่หมู่บ้านยางเคียน ตำบลยางเคียน อำเภอเมือง อำเภอแม่ริม อำเภอเชียงดาว เขตจังหวัดเชียงใหม่ และที่ อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นต้น

ฤดูกาลปลูกสตรอเบอร์รี่

การปลูกไทรประมาณเดือนมิถุนายน - ตุลาคม

การปลูกเพื่อเอาผลประมาณเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน

การเก็บเกี่ยวผลประมาณเดือนธันวาคม - กลางเดือนเมษายน

การปลูกผลสตรอเบอร์รี่เพื่อผลิตต้นไทร

ควรเตรียมต้นแม่เพื่อให้สร้างไทรสำหรับเอาไปปลูกในฤดูต่อไปในการเตรียมต้นแม่ทำได้

2 วิธี คือ

1. ส่งวนต้นไทรสตรอเบอร์รี่ในฤดูที่ผ่านมา โดยการแบ่งจำนวนต้นจากพวกต้นไทรที่จะเอาลงปลูกเพื่อผลิตผลสด ปลูกเก็บไว้ในถุงพลาสติกขนาดกว้าง 3, 4 นิ้ว สูงและหนา ติดดอกทั้งให้หมด เพื่อรักษาความชื้นสูงของต้นเอาไว้ ต้นเหล่านี้จะมีขนาดโตขึ้นหรือมีอายุมากขึ้น และเมื่อสภาพดินฟ้าอากาศเหมาะสมมันก็จะพัฒนาแตกไหลออกต่อไป

2. จากต้นสตรอเบอร์รี่ที่ให้ผลหมดแล้วจะแตกกอออกมาประมาณ 5 - 7 ต้น (ติดอยู่กับต้นเก่า) ควรขุดต้นออกทั้งกอ แล้วใช้มีดหรือกรรไกรแต่งรากและปลีใบที่แก่ออก (ในการปลีออกใช้มีดโยกกันใบขนานกับพื้นดิน) จากนั้นใช้มีดคมตัดแยกต้นออกแล้วนำไปปลูกเพื่อให้มันสร้างไทรอีกต่อไป

การเตรียมดินและแปลงปลูกไหล

ดินที่ปลูกสตรอเบอร์รี่ควรเป็นดินร่วนปนทราย มีการระบายน้ำดี ถ้าน้ำขังจะทำให้รากเน่า ควรมีสภาพเป็นกรด (PH) เป็นค่าอยู่ระหว่าง 5-7 การเตรียมดินเพื่อปลูกต้นไหลนี้ควรทำตั้งแต่เดือนที่แล้งฝนไปเลย เช่น ตั้งแต่เดือนธันวาคมเป็นต้นไปก็ควรจะไถที่ พรวนดิน ตากดินไว้เพื่อให้ดินร่วน ฝนดีสภาพทางฟิสิกส์ (คือมีความเป็นกรดเล็กน้อย) สามารถระบายน้ำได้ดี และเป็นการกำจัดวัชพืชไปในตัวด้วย เมื่อเราเตรียมดินให้มีคุณภาพดีดังกล่าวมาแล้วนั้น รากของต้นไหลก็จะเจริญเติบโตได้ดีจะเป็นผลให้ต้นไหลเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็วสามารถแตกไหลออกไปได้มาก จากการสำรวจและสอบถามพบว่า ต้นแม่ 1 ต้นสามารถแตกไหลออกไปได้อีกประมาณ 40 ต้น

แปลงที่ใช้ปลูกเพื่อผลิตต้นไหลนั้น ควรทำแปลงใหญ่ ยกแปลงสูงสัก 20 เซนติเมตร กว้าง 1 เมตร ยาวตามต้องการ ระยะปลูกต้นแม่ควรให้ห่างกัน 1 คูณ 1 เมตร เพื่อให้มีเนื้อที่กว้างพอสำหรับไหลที่จะเจริญแตกออกมาจากต้นแม่

การปลูกต้นแม่ เมื่อเตรียมดินและแปลงที่จะปลูกเสร็จแล้ว ควรหว่านปุ๋ยคอกให้ทั่ว ๆ แปลง และควรใช้ยาฆ่าวัชพืชชนิดคุมการงอกของวัชพืชด้วย เพราะในการใช้ปุ๋ยคอกหว่านนั้นอาจทำให้วัชพืชเจริญโตเช่นกัน จากนั้นนำเอาต้นแม่ออกจากถุงพลาสติกมาลงปลูกในแปลง โดยให้มีระยะปลูกและระยะแถว 1 คูณ 1 เมตร การปลูกต้นแม่ที่ควรคำนึงถึงปัญหาความพร้อมของฝนเป็นสิ่งสำคัญด้วย คือ ควรจะรอให้ถึงฤดูฝนจริง ๆ แล้วค่อยปลูก เช่น ตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นไปจึงเริ่มปลูกต้นแม่ได้ เพราะถ้าปลูกต้นแม่ในช่วงที่ไม่มีฝนตกเลยอาจเกิดการตายอย่างช้า ๆ ต้นแม่บางส่วนย่อมได้รับน้ำไม่เพียงพออาจทำให้ตายได้ และเมื่อต้นแม่ตั้งตัวได้ดีแล้วก็เริ่มใส่ปุ๋ย โดยระยะแรกสามารถให้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์เท่ากัน เช่น 16-16-16¹ การใส่ปุ๋ยควรโรยรอบ ๆ ต้น ต้นละประมาณ 1 ช้อนชา ไม่ควรใส่มากเกินไป เพราะจะทำให้รากเป็นอันตรายได้ ต่อมาเมื่อต้นสตรอเบอร์รี่ เริ่มออกต้นไหลเป็นจำนวนมากแล้วก็เปลี่ยนสูตรเป็น 15-30-15 ในการใส่ปุ๋ยนี้ควรจะให้ทุก ๆ 10 วัน โดยเอาโรยทั่ว ๆ ไป หรือจะใช้ปุ๋ยสูตรเดียวกัน ชนิดละลายน้ำได้หมดก็ได้ ซึ่งมีความแพงกว่าแล้วใช้แทนโดยทั่วไปก็จะทำให้ต้นทุนงอกงามและสร้างจำนวนต้นไหลได้มาก และยังทำให้ต้นไม่อ่อนแอไม่เป็นที่โรคได้ง่ายอีกด้วย

การแยกไหลออกจากต้นแม่ เมื่อเห็นว่าต้นไหลที่เจริญเติบโตมาจากต้นแม่เริ่มออกรากแล้ว ก็ให้นำถุงพลาสติกขนาด 3-4 นิ้วมาเจาะรูที่ก้นถุงสัก 2-4 รู กรอกดินร่วนลงไป หากผสม

¹ สูตรปุ๋ย เลขตัวแรกหมายถึงธาตุไนโตรเจน ตัวที่สอง หมายถึงธาตุฟอสฟอรัส ตัวที่สาม หมายถึงธาตุโปแตสเซียม

อินทรีย์วัตถุได้ยิ่งดีจะเป็นการเพิ่มความร่วมขุ่ยและการอุ้มน้ำของดินในถุงพลาสติก นำถุงพลาสติก
ที่กรอกดินร่วนแล้วไปรองรับส่วนต้นโหลที่ออกรากสั้น ๆ นั้น วางถุงให้มันคงอย่าให้ล้ม อาจขุดผิวดิน
ให้เป็นแอ่งเป็นหลุมตื้น ๆ ก็ได้ แล้วค่อยวางถุงลง และใช้เศษไม้ชิ้นเล็ก ๆ พักกลางทำหน้าที่ยึดส่วน
ของท่อนโหลกับดินในถุง กั้นการเคลื่อนไหวของต้นและราก เพราะอาจทำให้รากชะงักการเจริญเติบโต
ได้ การใช้ถุงพลาสติกรองรับโหลจะใช้เวลาประมาณ 10 วัน รากจากต้นโหลก็จะเจริญลงถึงส่วนกันถุง
ต่อมาไม่นานรากส่วนใหญ่ก็จะขดอยู่ส่วนกันถุง รากส่วนน้อยอาจเจริญออกจากรูกันถุงที่เจาะเอาไว้
จากนั้นก็ตัดออกจากต้นแม่เพื่อนำไปปลูกเอาผลต่อไป

ต้นโหลเหล่านี้ถ้าเป็นต้นโหลจากภูเขาจะทำให้การออกดอกเร็วกว่าต้นโหลจากพื้นราบ
ดังได้กล่าวมาแล้วด้วยเหตุผลที่ว่า

1. ต้นโหลได้มีการสร้างตาตอกจากภูเขาแล้ว
2. สภาพอากาศที่พื้นราบตั้งแต่เดือนตุลาคมเป็นต้นไปเหมาะสมที่ต้นสตรอเบอร์รี่จะสามารถ
สร้างตาตอกต่อจากบนภูเขาได้ ถึงแม้ว่าขบวนการสร้างตาตอกจะค่อนข้างช้ากว่าการสร้างตาตอกบน
ภูเขาก็ตาม
3. เป็นช่วงเวลาที่พื้นราบจะสามารถปลูกต้นโหลเพื่อให้ผลผลิตสู่ตลาดได้เร็วที่สุด คือ
ประมาณวันที่ 1 ธันวาคมเป็นต้นไป

การส่งต้นโหลจากภูเขาลงไปสู่พื้นราบนี้ ประมาณ 5 วันก่อนจะส่ง ควรพ่นต้นโหลด้วยปุ๋ย
สูตร 13-0-46 (โปแตสเซียมไนเตรต) ตัดใบที่เป็นโรคทิ้งให้หมดเพื่อกั้นการลุกลามไปติดใบอื่น และควร
พ่นยาป้องกันโรคแก่ต้นโหลด้วย และเพื่อเป็นการป้องกันการเหี่ยวของต้นโหลก่อนถึงมือชาวสวนพื้นราบ
ควรรุ่มถุงในน้ำเพื่อให้ดินอึมน้ำอยู่ตลอดเวลา

สำหรับต้นโหลรุ่นหลัง ๆ ที่จะส่งลงสู่พื้นราบในเดือนที่มีอากาศเย็นจัด เช่น เดือนพฤศจิกายน ถึงธันวาคมนั้นมักปรากฏว่าต้นสตรอเบอรี่จะหยุดการเจริญเติบโตเมื่อเอาปลูกในแปลงบนที่ราบแล้วจึงควรใช้ GA_3 (จิบเบอเรลลิน) แอสิด พ่นยอดต้นสตรอเบอรี่ เพื่อกระตุ้นให้ส่วนยอดเจริญเติบโต เช่น ใช้ 25 ppm. พ่นยอด เป็นต้น

การขนส่งจากภูเขา ควรมีสิ่งบรรจุถุงโหลให้เป็นมาตรฐาน เพื่อให้บรรจุถุงได้เป็นจำนวนมาก และให้ทราบจำนวนถุงโหลที่บรรจุต่อ 1 สังกที่แน่นอน จะได้สะดวกในการนับว่าส่งโหลไปขายทั้งหมดกี่ตัน ใ้ขายได้เท่าไร และระหว่างการขนส่งโดยรถยนต์ลงจากภูเขานั้นต้องมีผ้ากันลมโกรกต้นโหลด้วย เพราะในขณะที่รถวิ่งนั้นลมปะทะแรงสุดอาจทำให้ใบสตรอเบอรี่ชอกช้ำเสียหายได้

การปลูกเพื่อต้องการผล

สตรอเบอรี่ต้องการช่วงแสงต่ำกว่า 11 ชั่วโมง และอุณหภูมิหนาวเย็นในการที่จะติดดอกออกผล ถ้าอุณหภูมิอย่างต่ำทำให้การติดดอกออกผลดีขึ้น ดังนั้นจึงควรปลูกต้นโหลที่เจริญเติบโตเต็มที่แล้วในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม

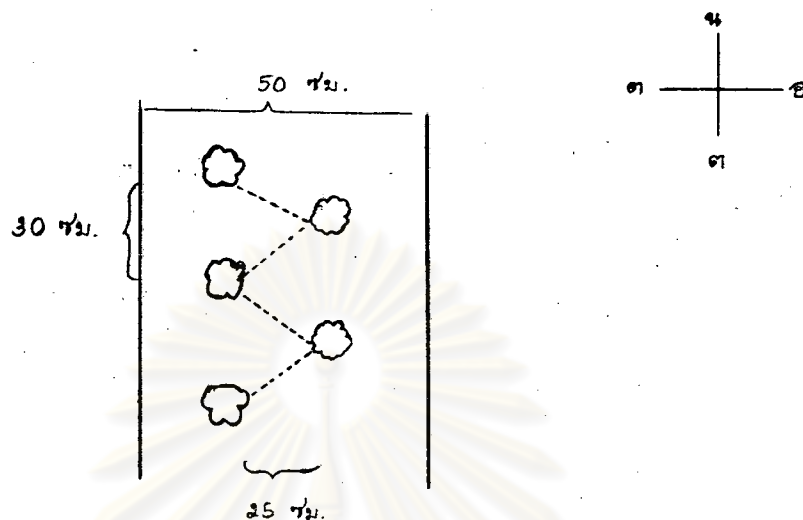
การเตรียมดิน เกษตรกรผู้ปลูกควรต้องทราบล่วงหน้าว่า จะปลูกสตรอเบอรี่จำนวนเท่าใด ใช้เนื้อที่ปลูกกี่ไร่ กี่งาน และก่อนที่จะถึงฤดูการปลูกต้นสตรอเบอรี่เพื่อเอาผลนั้น ก็ควรปลูกพืชตระกูลถั่วบำรุงดินเสียก่อน เช่น อาจปลูกถั่วเขียว แล้วไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสดให้เศษพืชที่ปลูกนั้นนำเขี่ยพูน และเมื่อปล่อยให้วัชพืชขึ้นก็ไถกลบอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ต้องให้เสร็จก่อนเดือนกันยายน

ดินที่เหมาะสมแก่การปลูกสตรอเบอรี่เป็นดินร่วนปนทราย มีการระบายน้ำได้ดี ดินน้ำขังราบจะเน่า และควรมีสภาพเป็นกรดเล็กน้อย

การทำแปลงปลูก เตรียมแปลงปลูกกว้างประมาณ 1 เมตร สูง 20 เซนติเมตร บางตามที่ต้องการ ให้มีทางเท้าระหว่างแปลงกว้างประมาณ 40-50 เซนติเมตร การยกแปลงปลูกนี้ควรให้แนวแปลงซีออกไซด์ หรือปูนส้ม เพื่อไม่ให้แปลงปลูกลื่นล้มและผลสตรอเบอรี่ได้รับแสงแดดตั้งแต่เช้าจนถึงเย็น ฉะนั้นสีของผลอาจไม่ค่อยแดงสดไล่เท่าที่ควร และผลผลิตก็อาจลดลงด้วย

ระยะปลูกต้นสตรอเบอร์รี่ควรเป็น 25 คูณ 30 เซนติเมตร

การที่ต้องยกแปลงให้สูงจากพื้นดินประมาณ 20 เซนติเมตรนั้นก็, เพราะเพื่อให้รากของ สตรอเบอร์รี่หยั่งลึกลงไปได้ดี เพราะรากของต้นสตรอเบอร์รี่นั้นสามารถหยั่งลึกลงไปได้ถึง 50 เซนติเมตร

ในเนื้อที่ 1 งานจะสามารถปลูกต้นสตรอเบอร์รี่ได้ประมาณ 2,600 ต้น และในเนื้อที่ 1 ไร่ จะสามารถปลูกต้นสตรอเบอร์รี่ได้ประมาณ 10,000-12,000 ต้น

การใช้วัสดุคลุมดิน เนื่องจากการปลูกสตรอเบอร์รี่, เพื่อ, อากาศจะ, เริ่มปลูกประมาณเดือน กันยายนเป็นต้นไป ซึ่งช่วงนี้อาจจะมีฝนตกอยู่ และเมื่อฝนตกอาจทำให้ดินแน่นกับไม้โปร่งอยู่ และถ้า มีน้ำขังอยู่ที่อาจทำให้รากของต้นสตรอเบอร์รี่เน่าได้ ดังนั้นก่อนจะเอาต้นสตรอเบอร์รี่ลงปลูก ควรหา วัสดุคลุมดิน เช่น ใบตองแห้ง ฟางข้าว หญ้าคาหรือพลาสติค ฯลฯ คลุมดินไว้เสียก่อนการใช้ วัสดุคลุมดินนั้นมีประโยชน์หลายอย่างคือ

1. กันการถูกฝนชะล้างทำให้ดินแน่นกับในช่วงที่ยังมีฝนตกอยู่
2. ป้องกันการระเหยของน้ำจากพื้นดินเนื่องจากความร้อนจากแสงแดด เพราะช่วงที่ เริ่มปลูกจนเก็บเกี่ยวผลเสร็จนั้นจะอยู่ในเดือนกันยายน-เมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่มีความร้อนจาก แสงแดดรุนแรงมาก ความชื้นในอากาศต่ำ
3. ป้องกันแร่ธาตุอาหารในดินถูกทำลายเนื่องจากความร้อน
4. เป็นที่รองรับผลทำให้ผลสะอาดไม่เปื้อนดิน

สำหรับวัสดุคลุมดินนั้น การใช้ใบตองเพียงคลุมดินนับว่าดีกว่าวัสดุอื่น ๆ กล่าวคือ

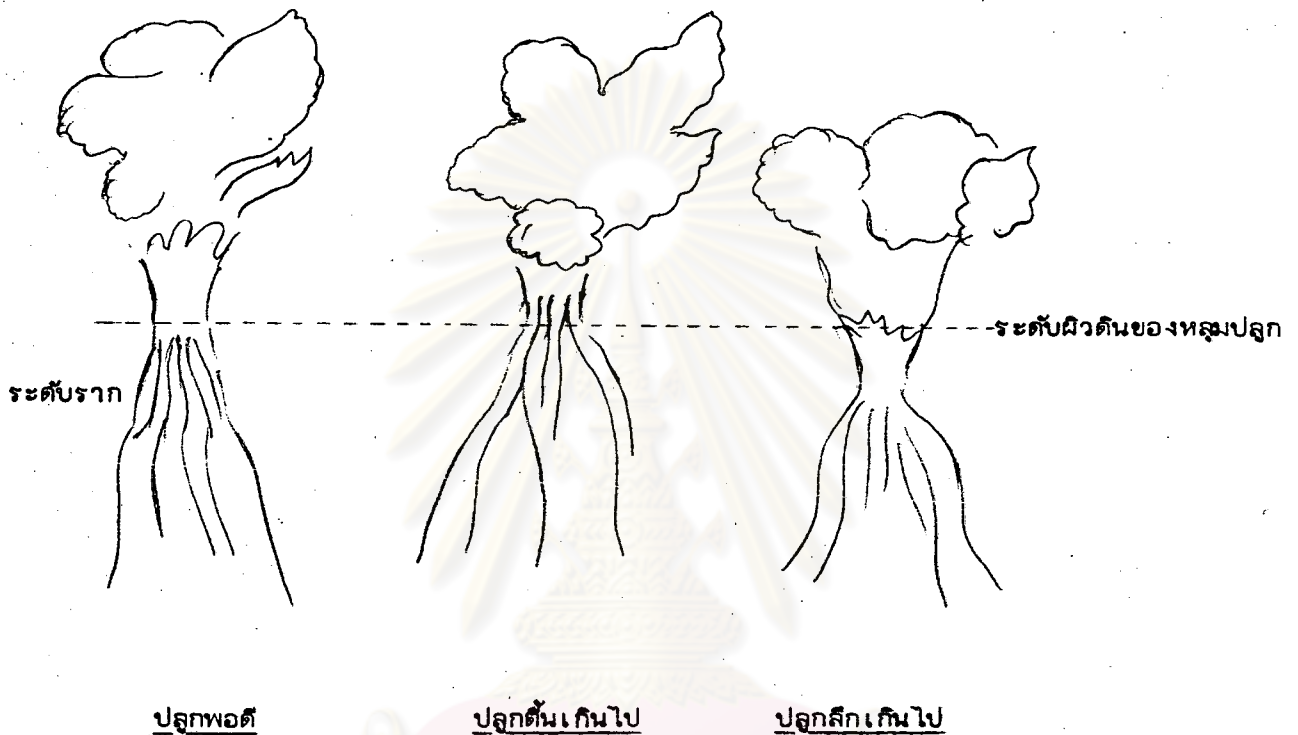
1. เป็นวัสดุที่รองรับผลสตรอเบอร์รี่เป็นอย่างดี ผลสะอาดเลื่อม
2. ขจัดปัญหาวัชพืชที่เจริญบนแปลงปลูกได้ดีมาก จึงแทบไม่ต้องจ้างแรงงานเพื่อขจัดวัชพืชเลย
3. ไม่ต้องพรวนดินเลย เป็นการประหยัดการจ้างแรงงานพรวนดิน
4. ทำให้สภาพดินทางฟิสิกส์ยังดีเหมือนเดิม เช่นเดียวกับการเตรียมดินเสร็จใหม่ ๆ นั่นคือดินคงสภาพร่วนซุย ทำให้มีออกซิเจนในดินมาก รากก็สามารถเจริญเติบโตได้ดีที่ เป็นผลทำให้ต้นแข็งแรงด้วย
5. ลดแรงงานรดน้ำ โดยปกติชาวสวนสตรอเบอร์รี่ในอดีต ปลูกสตรอเบอร์รี่โดยการรดน้ำเข้าและเย็น (วันละ 2 ครั้ง) เมื่อใช้ใบตองเพียงคลุมปรากฏว่าการรดน้ำทำเพียง 2 วันต่อครั้ง หรืออย่างมากในระยะที่ออกผลตกก็รดวันละ 1 ครั้งเท่านั้น
6. ขจัดปัญหาสตรอเบอร์รี่เสียหายเนื่องจากฝนหลงฤดูในช่วงที่ผลสุกได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะ
  - ก. ดินบนแปลงปลูกไม่แน่นทึบ
  - ข. ดินไม่กระเด็นขึ้นมาสัมผัส ไม่ทำให้ผลลึกรกร
  - ค. ผลไม่เน่าเพราะน้ำฝนไม่ค้างขังบริเวณใต้ผล

การใช้วัสดุอื่น เช่น ใช้ฟางข้าวคลุมดินนั้น พบว่า ฟางข้าวมักเน่าเปื่อยสลายตัวเร็ว ต้องคอยใส่เพิ่มเติมอยู่เลื่อม นอกจากนั้นยังทำให้ผลสตรอเบอร์รี่ช้ำและเน่าง่ายอีกด้วย

การปลูกต้น เมื่อเตรียมแปลงปลูก ใช้วัสดุคลุมดินเรียบร้อยแล้ว ก็เตรียมเอาต้นโหลที่แยกปลูกไว้ในถุงพลาสติกมาลงปลูกได้ โดยใช้ระยะระหว่างแถว 25 เซนติเมตร และระยะระหว่างต้น 30 เซนติเมตร ถ้าวัสดุที่ใช้คลุมดินเป็นใบตองเพียงจะต้องเจาะลงไปดิน การเจาะอาจใช้กระป๋องนมเก่ามาตัดส่วนปากกระป๋องให้หมด ทำขอบกระป๋องเป็นรูปพิมพ์เสียอย่างหยาบ ๆ หรือทำเป็นซี่พิมพ์เสียขนาดใหญ่และห่างกัน จากนั้นนำกระป๋องนี้กดลงตรง ๆ ที่ใบตองเพียง ใบตองก็จะขาดทะลุ เมื่อส่วนกระป๋องจมดินก็ให้หมุนข้อมือเล็กน้อย ดินที่ร่วนซุยก็จะติดกระป๋องขึ้นมา ก็จะโค้นหลุมปลูกสตรอเบอร์รี่ไปในตัว หลุมควรลึกสัก 5-6 นิ้ว ก่อนจะนำต้นลงปลูกควรใส่ปุ๋ยฟอสเฟตรองก้นหลุมสัก 1

ข้อนยา ผลมอินทรีย์วัตถุด้วยยั้งดี เพื่อจะได้เป็นอาหารของต้นสตรอเบอร์รี่ตอนเริ่มปลูกใหม่ ๆ

การนำต้นสตรอเบอร์รี่ลงปลูกนั้น จะต้องให้ส่วนโคนของลำต้นอยู่ในระดับดิน ถ้าปลูกลึกเกินไปยอดจะเน่า ถ้าดินเกินไปรากจะแห้งและทำให้เจริญเติบโตช้า

ปลูกพอดี

ปลูกตื้นเกินไป

ปลูกลึกเกินไป

การปลูกสตรอเบอร์รี่เพื่อเอาผลผลิตนี้ควรเริ่มปลูกในปลายเดือนกันยายนหรือเดือนตุลาคมเป็นต้นไป การปลูกอาจปลูกเป็นร่อง ๆ แต่ละร่องห่างกันสัก 7 วันก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการเก็บเกี่ยวผลและให้ลำมารถส่งตลาดได้ติดต่อกันไปเรื่อย ๆ ถ้าปลูกพร้อม ๆ กัน เมื่อผลสุกจะทำให้มีสตรอเบอร์รี่ออกสู่ท้องตลาดมากจะทำให้ราคาตกลงได้

การรดน้ำ เนื่องจากสตรอเบอร์รี่เป็นพืชที่ไม่ทนต่อความแห้งแล้ง จึงต้องระวังเรื่องการให้น้ำเป็นพิเศษ การขาดแคลนน้ำนาน ๆ จะมีผลกระทบต่อผลผลิตของสตรอเบอร์รี่ได้ การให้น้ำแก่ต้นสตรอเบอร์รี่จึงควรทำดังนี้

1. ช่วงที่ปลูกใหม่ถ้าใช้ใบตองเพียงคลุมแปลงที่ปลูก ควรรดน้ำ 2-3 วันต่อครั้ง เพราะระยะแรกเริ่มระบบรากของต้นสตรอเบอร์รี่ยังเล็ก ดินจึงไม่อุ้มน้ำมากในการดูดน้ำของราก ถ้าใช้วัสดุอื่น ๆ คลุมดิน เช่น ฟางข้าว หนุ่คากา อารรดน้ำ 1-2 วันต่อครั้งก็ได้ ทั้งนี้ต้องสังเกตความชื้นของดินด้วย

2. ช่วงที่ต้นโตขึ้น รากของต้นก็จะผิขนาดใหญ่ขึ้น การดูดน้ำของรากก็จะมีมากขึ้น จึงควรรดน้ำวันเว้นวัน ในช่วงนี้ไม่ควรให้ไม้แก่ต้นสตรอเบอร์รี่มากเกินไป เพราะจะทำให้ลำต้นอวบ น้ำ ใบมีขนาดใหญ่ แต่การออกดอกกลับลดลง เพราะต้นจะยืดเวลาการสร้างไหลต่อไปอีก และสีของผลที่ได้ก็จะซีด

3. ช่วงที่มีผลออกเป็นจำนวนมาก ควรรดน้ำทุกวัน เพราะต้นสตรอเบอร์รี่ต้องการใช้น้ำมากขึ้นเพื่อสร้างความเจริญเติบโตของผล

การสังเกตความชื้นของดินซึ่งมีผลต่อการให้ไม้แก่ต้นสตรอเบอร์รี่นั้น อาจดูจากสภาพของ ต้น สภาพใบ และการอึมเอบของต้น สังเกตความเปียกชื้นของดินได้วิธีที่ดีที่สุดที่ใช้คลุม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ว่า ควรจะรดน้ำเพิ่มเติมมากน้อยเพียงใด แต่วิธีที่ถูกต้องและแน่นอนก็คือการใช้ เครื่องวัดความชื้นของดินในขณะนั้นได้ทันทีว่าอยู่ในระดับใด และจะทำให้เกิดประโยชน์ในแง่

- เป็นการประหยัดน้ำ ประหยัดค่าแรงรดน้ำ กล่าวคือไม่เกิดการรดน้ำเกินความต้องการ
- ควบคุมปริมาณความชื้นของดินได้แน่นอน
- เป็นผลให้ต้นเจริญเติบโตอย่างถูกต้อง
- ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี
- แก้ปัญหาการเป็นโรคต้นเหี่ยวตายของสตรอเบอร์รี่ได้

วิธีการรดน้ำ สามารถทำได้ 2 แบบคือ

1. ใช้บัวรดน้ำ โดยใช้แรงงานคน รดลงที่บนแปลง วิธีนี้จะทำให้ประหยัดน้ำแต่เปลืองค่าแรงรดน้ำ

2. ใช้วิธีหย่อนน้ำเข้าร่องสวน แต่วิธีนี้ใช้ได้เป็นส่วนน้อย เนื่องจาก
- ก. พื้นที่ปลูกโดยทั่วไปมักไม่เรียบ มักเป็นลุ่ม ๆ ดอน ๆ น้ำจะยังอยู่ที่ต่ำ
  - ข. ปริมาณน้ำหรือแหล่งน้ำไม่พอเพียงที่จะนำมาใช้อย่างเหลือเฟือ

แต่วิธีนี้จะทำให้เป็นการประหยัดแรงงาน และเหมาะสำหรับพื้นที่ ๆ มีแหล่งน้ำเพียงพอเท่านั้น

ในต่างประเทศนั้นเขาไม่มีมการรดน้ำทั้ง 2 วิธีนี้ เพราะความชื้นในดินจะไม่คงที่ เมื่อรดน้ำใหม่ ๆ ความชื้นก็จะมีมาก แต่จะลดลงไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะถึงเวลาเริ่มรดน้ำใหม่ แม้แต่การใช้เครื่องวัดความชื้นของดินช่วยควบคุมความชื้นให้อยู่ในระดับที่ต้องการแล้วก็ตามก็ยังพบว่า สตรอเบอร์รี่

มักจะแสดงอาการเหี่ยวในช่วงร้อนสุดของวัน คือ ช่วงประมาณ 13.00-16.00 นาฬิกา พอผ่านช่วงนี้ไปใบก็จะฟื้นตัวขึ้นมาใหม่ ¹ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่ารากไม่สามารถดูดน้ำได้อย่างเพียงพอหรือใบได้คายน้ำออกจากต้นมากเกินไปที่รากจะดูดน้ำขึ้นมาได้ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวในต่างประเทศจึงนิยมให้น้ำ แบบให้น้ำ "ระบบหยด" เพื่อให้รากสามารถดูดน้ำได้อย่างเพียงพอตลอดเวลา

การให้น้ำระบบหยดนี้จึงเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางของชาวสวนสตรอเบอร์รี่ในต่างประเทศ เพราะ

1. ทำให้ผลผลิตสดเพิ่มมากขึ้นกว่าใช้วิธีรดน้ำแบบอื่น ๆ
2. ลดค่าแรงงานในการรดน้ำ
3. ลดปัญหาการขาดแคลนคนงาน หรือปัญหาการที่คนงานมักขาดงานบ่อย ๆ ซึ่งทำให้การรดน้ำทำได้ไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช
4. ประหยัดน้ำเพราะใช้น้ำเท่ากับระดับความต้องการของพืชอย่างแท้จริง
5. ลดปัญหาการปราบวัชพืช เพราะน้ำเปียกเฉพาะแห่งบริเวณต้นสตรอเบอร์รี่ ไม่เปียกหมดทั้งแปลง ทำให้วัชพืชอื่น ๆ เจริญได้ยาก
6. ลดปัญหาการเกิดโรคกับส่วนใบ ดอกและผล เพราะไม่มีน้ำเปียกส่วนต่าง ๆ ดังกล่าว
7. ลดค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ย เพราะเราให้ปุ๋ยโดยตรงกับบริเวณที่รากเจริญเติบโต ปุ๋ยจึงถึงบริเวณรากอย่างรวดเร็ว ไม่สูญเสียไปในที่อื่น ๆ ที่ไม่มีราก ทำให้วัชพืชอื่น ๆ ไม่ได้ประโยชน์

สำหรับในประเทศไทยเรานั้นยังไม่นิยมกรน้ำแบบระบบน้ำหยด เพราะยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ และการให้น้ำระบบหยดนั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายลงทุนเป็นจำนวนมาก อนึ่งการรดน้ำโดยวิธีใช้บัวรดน้ำกับวิธียกน้ำ เขาร่องส่วนนี้ก็ได้อผลดีแก่สตรอเบอร์รี่พอสมควรอยู่แล้ว

การให้ปุ๋ย หลังจากที่เราเอาต้นสตรอเบอร์รี่ลงปลูกได้สัก 1 เดือนแล้ว ควรใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ พื้ รด ประมาณ 2 กรัมต่อต้น ทุก 7-10 วัน สำหรับปุ๋ยวิทยาศาสตร์นั้นพบว่า สูตร 6-24-24 จะให้คุณภาพของผลดีมาก ผลจะมีสีแดงสด เนื้อผลแข็ง และขจัดการเหี่ยว¹ของใบได้แน่นอน ส่วนปุ๋ยสูตร 13-13-21 นั้นจะให้ผลที่มีคุณภาพปานกลาง และปุ๋ยสูตร 16-16-16 จะทำให้ผลมีคุณภาพต่ำ

¹ เหี่ยวใบ คือ การที่ต้นสตรอเบอร์รี่ได้รับปุ๋ยในโตรเจนมากเกินไป ทำให้สร้างตาดอกน้อย แต่จะมีใบมาก

มีใบใหญ่ ทำให้เป็สองเนื้อที่ในการเพาะปลูก การใส่ปุ๋ยจึงควรใช้ปุ๋ยสูตร 6-24-24 เพราะทำให้ผลมีคุณภาพดีดังได้กล่าวมาแล้ว และนอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้ต้นสตรอเบอร์รี่สร้างตาออกได้ดีขึ้นในสภาพอากาศของพื้นที่ราบที่มีอุณหภูมิสูงกว่าที่ต้นต้องการ (ในประเทศที่มีอากาศหนาวเย็นกว่าประเทศไทย สตรอเบอร์รี่จะมีผลผลิตมาก และมีขนาดใหญ่กว่า เช่น ประเทศอิสราเอล รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา เป็นต้น)

นอกจากใช้ปุ๋ยสูตรดังกล่าวมาแล้วนั้น เกษตรกรยังสามารถใช้ปุ๋ยเกรตทัวไปได้ การใช้ปุ๋ยเกรตทัวไปนั้นควรเอาปุ๋ยแช่น้ำให้ละลายเสียก่อน จากนั้นปล่อยให้ตะกอนนอนก้นสัก 1 คืน แล้วจึงตักเอาแต่น้ำใส่เท่านั้นไปพ่นหรือรดต้นสตรอเบอร์รี่ เพราะถ้ามีกาตปุ๋ยติดมาด้วยมักจะทำให้ใบไหม้เป็นจุด ๆ ได้

ส่วนผลของปุ๋ยต่อน้ำ คือ ปุ๋ยหมัก 30 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร (20 ลิตร)

การติดดอกออกผล

เมื่ออุณหภูมิลดต่ำลงและช่วงแสงสั้นเข้า ประมาณเดือนพฤศจิกายน ต้นสตรอเบอร์รี่ก็จะเริ่มติดดอก นับเวลาจากวันที่เอาต้นลงปลูกจนถึงวันดอกบานก็ประมาณ 1 เดือน และหลังจากวันดอกบานอีกประมาณ 25-27 วันผลก็จะสุก ผลสตรอเบอร์รี่ระยะแรกจะมีสีเขียวและค่อย ๆ เปลี่ยนจนเป็นสีขาว เมื่อผลแก่จะเปลี่ยนเป็นสีแดงเข้มมีรสเปรี้ยวปนหวาน ผลมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1.5-3.75 เซนติเมตร

ผลจะสุกมากที่สุดในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์หรือต้นเดือนมีนาคม และเริ่มลดลงตอนกลางเดือนมีนาคมและจะมีน้อยมากในราวกลางเดือนเมษายน ก็จะหมดฤดูปลูกสำหรับพื้นที่ราบ สำหรับในพื้นที่สูงบนภูเขา ต้นสตรอเบอร์รี่อาจให้ผลผลิตยืดออกไปอีกจนถึงปลายเดือนพฤษภาคม ทั้งนี้เพราะอากาศในตอนกลางคืนยังคงหนาวเย็น ทำให้ต้นสตรอเบอร์รี่บนภูเขายังสามารถสร้างตาออกและติดผลได้อีกระยะหนึ่ง

ในการปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลมีขนาดใหญ่นั้นควรกระทำโดย ติดดอกที่มีขนาดเล็กขณะที่ยังตูมออกให้หมด ให้เหลือแต่ดอกใหญ่ ๆ ซึ่งติดอยู่กับก้านช่อดอกเท่านั้น เมื่อดอกขนาดใหญ่เหล่านี้เจริญเติบโตไปเป็นผลก็จะให้ผลขนาดใหญ่ ช่อหนึ่งจะได้ผลประมาณ 7-13 ผล ขึ้นอยู่กับขนาดของช่อ ถ้า

ไม่มีการเด็ดดอกเล็กกิ่งในข้อหนึ่ง ๆ จะมีผลมากเกินไป และแย่งอาหารกันทำให้ไม่ได้ผลขนาดใหญ่ตามที่ควร

การเก็บเกี่ยวผล

เนื่องจากผลสตรอเบอร์รี่ง่าย ดังนั้นในการเก็บผลควรคำนึงถึงระยะทางในการขนส่งสู่ตลาดด้วย ถ้าระยะทางขนส่งไกลควรเก็บผลลูกที่เป็นสีแดงแล้วสัก 50% ซึ่งจะทำให้ได้ผลที่แข็ง สะดวกในการขนส่ง ถ้าระยะทางใกล้ควรเก็บผลลูกเมื่อผลเป็นสีแดงสัก 75%

เวลาที่เก็บผล ควรเป็นตอนเช้าหรือตอนสายให้ไม้ค้างแห้งจากผลแล้ว เมื่อเก็บแล้วไม่ควรให้สตรอเบอร์รี่ถูกแสงแดด เพราะสตรอเบอร์รี่มีอัตราการหายใจสูง ถ้าถูกแสงแดดจะเป็นผลทำให้ผลสตรอเบอร์รี่เน่าเร็ว

วิธีการเก็บผลที่ดีก็คือ หงายมือซ้ายรองผล ใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ของมือขวาจับยึดโคนขั้วของผลให้มากที่สุดเท่าที่จะยึดได้ แล้วดันไปข้างหน้า ส่วนโคนสุดของขั้วผลก็จะหลุดออก ผลก็จะกระเด็นลงมือซ้ายที่หงายเตรียมไว้ วิธีนี้จะสามารถทำได้อย่างรวดเร็วและไม่ชอกช้ำ การเก็บผลอีกวิธีหนึ่งก็คือ ใช้กรรไกรตัดขั้วผลออกจากต้น แล้วค่อยตัดขั้วออกให้หมดอีกทีหนึ่ง ซึ่งทำได้ช้ากว่าวิธีแรก การเก็บผลนี้ควรพยายามจับผลหรือสัมผัสผลให้น้อยครั้งที่สุด

การบรรจุและการขนส่ง

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าผลสตรอเบอร์รี่นั้นบอบบางและเสียหายได้ง่าย โดยเฉพาะถ้าเส้นทาง การคมนาคมไกลและถนนขรุขระ การบรรจุผลสตรอเบอร์รี่จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ภาชนะที่บรรจุจะต้องไม่มีส่วนที่แหลมคมซึ่งจะทำให้ผลเสียหาย การวางผลไม่ควรวางเกินสองชั้น ถ้าพบว่ามีผลเสียควรคัดออกทันทีเพื่อป้องกันมิให้ผลข้างเคียงพลอยเน่าเสียหายไปด้วย และในกรณีเส้นทาง การคมนาคมลำบากไม่สามารถขยายผลสดได้ ควรบรรจุภายในปีบ รองกันปีบด้วยถุงพลาสติก ผลที่เอาบรรจุนั้นควรตัดหัวขั้วและส่วนที่เน่าออกให้หมด และถ้าระยะทางขนส่งไกลจากตลาดมากจำเป็นต้องเก็บผลสตรอเบอร์รี่ไว้ค้างคืน ควรรักษาคุณภาพของผลโดยการใส่น้ำตาล 4 กก. ต่อผลสตรอเบอร์รี่ 10 กก.

ภาวะที่จะใช้บรรจุผลสตรอเบอร์รี่ควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นภาชนะที่สะอาด กล้วยงาม
2. เมื่อบรรจุผลแล้ว สามารถให้ผู้ซื้อมองเห็นผลที่บรรจุได้มากที่สุด จะเป็นที่ตั้งตาของผู้บริโภค
3. เป็นภาชนะที่สามารถป้องกันผลมิให้ชอกช้ำ เสียหาย จากการบรรจุและการขนส่งของผู้บริโภค
4. การบรรจุสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันต่อปริมาณความต้องการของตลาด และไม่เปลืองแรงงานในการบรรจุด้วย
5. วิธีการบรรจุต้องง่ายพอสมควร ถ้าบรรจุได้ยาก ผลก็อาจชอกช้ำระหว่างการบรรจุได้

ภาวะที่ใช้บรรจุผลสตรอเบอร์รี่ที่นิยมใช้กันอยู่ในขณะนี้คือ กล่องกระดาษ การบรรจุนิยมบรรจุกันกล่องละ $\frac{1}{2}$ กก. โดยแบ่งผลสตรอเบอร์รี่เป็นเกรด เช่น ถ้าผลมีขนาดใหญ่ก็เรียกว่าเกรด A (ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของผลจะอยู่ระหว่าง 3.25-3.75 เซนติเมตร) ผลขนาดกลางก็เรียกว่าเกรด B (ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของผลจะอยู่ระหว่าง 2.75-3.25 เซนติเมตร) ผลขนาดเล็กก็เรียกว่าเกรด C (ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของผลจะอยู่ระหว่าง 2.50-2.75 เซนติเมตร) ถ้าผลที่มีขนาดเล็กกว่านี้ก็จะบรรจุในบิ๊บ ถุงพลาสติกขนาดใหญ่ เพื่อส่งโรงงานแปรรูป

วิธีบรรจุผลสตรอเบอร์รี่ก็คือ วางขั้วผลลงด้านก้นกล่อง เรียงผลต่อกันเป็นแถว เมื่อเรียงผลเต็มกล่องแล้วก็ใช้กระดาษแก้วใส่ซึ่งรัดส่วนบนสุดของยอดผลตลอดกล่อง เพื่อป้องกันการกระโดดของผลขณะขนส่งตามถนนที่ขรุขระ การบรรจุควรวางผลขึ้นเดียวเพราะ

1. ผลผลิตมีน้อย มีจำนวนให้เลือกน้อย
2. ผลมีเนื้อนุ่ม ช้ำง่าย
3. ถนนขรุขระ การกระเทือนมีมาก

ส่วนการบรรจุผลสตรอเบอร์รี่ในต่างประเทศนั้นเขาจะบรรจุผล 2 ชั้น ทั้งนี้เพราะ

1. ผลผลิตมีมาก มีจำนวนผลดี ๆ ให้เลือกมาก
2. ผลมีเนื้อแข็ง เพราะอากาศเป็นกรด ไม่ชอกช้ำง่ายขณะขนส่ง
3. ถนนดีไม่ขรุขระ การกระเทือนขณะขนส่งมีน้อย

อายุของผลสด สตรอเบอร์รี่จะมีรสดีประมาณ 1-2 วันหลังการเก็บเกี่ยว หลังจากนั้นรสชาติของผลจะไม่เหมือนเดิม อาจจะมีรสขมและเนื้อผลนิ่มมาก

ศัตรูและโรคของสตรอเบอร์รี่¹

ช่วงที่ปลูกสตรอเบอร์รี่เพื่อผลิตไหลนั้น (เดือนมิถุนายน-ตุลาคม) ฝนมักจะตก จึงทำให้ต้นสตรอเบอร์รี่เป็นโรคได้ง่าย โรคที่พบในฤดูฝนนี้ก็คือ

1. โรคใบจุด เกิดจากเชื้อรา Ramularia sp. อาการโดยทั่วไปจะเป็นจุดเล็ก ๆ บนใบ เป็นจุดโปร่งแสงสีน้ำตาล ตรงกลางมีสีเทาขอบแผลเป็นสีแดงอ่อนหรือส้มม่วง ถ้าเป็นมาก ๆ ใบจะแห้งและตายในที่สุด เมื่อพบว่าใบเป็นโรคนี้ควรเด็ดใบที่เป็นโรคทิ้งให้หมด และใช้ยาไดเทนเอ็ม 45 พ่นตามใบ
2. โรคใบไหม้ เกิดจากเชื้อราพวก Dendrophoma obscurans (E. & E.) Anderson อาการโดยทั่วไปจะเป็นจุดไหม้สีน้ำตาล ตรงกลางแผลเป็นสีดำ ขนาดแผลประมาณ 1/3-1/4 ของใบ ถ้าเป็นมาก ๆ ใบก็จะแห้งตายไปในที่สุด วิธีกำจัดคือเด็ดใบทิ้งและพ่นด้วยยาคาโคนิล
3. โรคท่อนไหลแห้ง เกิดจากเชื้อรา แอนแทรกคโนส อาการโดยทั่วไปจะเกิดแผลควั่นรอบท่อนไหล จึงทำให้ต้นไหลชะงักการเจริญเติบโต วิธีกำจัดก็คือพ่นด้วยยาแคปแทน 50 เช่น ออร์โธไฮด์ และเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดโรคนี้ ในการแยกไหลจากต้นแม่จึงควรใช้วิธีเอาถุงพลาสติกใส่ดินไปรองรับส่วนต้นไหลขณะที่ออกรากใหม่ ๆ เพราะวิธีนี้ทำให้ท่อนไหลลอยตัวจากผิวดินจึงเป็นโรคนี้ได้ยาก
4. โรคใบเน่า เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย มักเกิดในสภาพที่ฝนตกชุกติดต่อกัน หรือในสภาพที่หมอกลงมาก ๆ จะทำให้ใบเกิดอาการเน่าและลุกลามอย่างรวดเร็ว วิธีกำจัดคือ พ่นด้วยยาแอกรมัยซิน หรือยาออกซีเตตราไซคลิน
5. หนอนกัดกินใบ ควรพ่นด้วยยาเซฟวิน
6. หนอนกินราก ได้แก่ หนอนพวกด้วงปีกแข็ง เมื่อกินรากนาน ๆ อาจทำให้ต้นแม่ตายได้ วิธีกำจัดคือ ใช้ยาพวกดีลคริน ผสมน้ำรดที่โคนต้น

¹ วิชัย ก่อประดิษฐ์สกุล ธีระ สู่ตะบุตร โรคของสตรอเบอร์รี่ในประเทศไทย (สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่) 2521

7. เพลี้ยไฟ ตูตน้ำเสียงยอดใบอ่อน ให้ใช้ยามาลาโทอิน หรือยาฟอสตริน

นอกจากนี้แล้วควรระวังให้มีสัตว์เสียง เช่น ม้า วัว เข้ามาใกล้สวน เพราะที่สัตว์พวกนี้ มักจะกินใบสตรอเบอร์รี่ และยังสามารถเหยียบย่ำทำให้ต้นสตรอเบอร์รี่ตายได้

ช่วงที่ปลูกเอาผลผลิต โรคที่ต้นสตรอเบอร์รี่มักจะเป็นคือ

1. โรคใบจุด และใบไหม้ ที่มักจะติดมาจากแปลงผลิตต้นไหล ควรพ่นด้วยยากันรา คือ ยาไดเทน เอ็ม 45 และคาโคนิล
2. โรคต้นเหี่ยว มักพบในกรณีการรดน้ำทำโดยไม่สม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้รากของ สตรอเบอร์รี่ เชื้อรา ก็จะเข้าทางรอยปริแตก ทำให้รากไม่สามารถดูดอาหารได้ดี และทำให้ต้นเหี่ยว ในที่สุด ในปัจจุบันนี้ยังไม่พบว่ามียาชนิดใดที่ใช้กำจัดโรคนี้อันได้
3. โรคเน่าของผล เกิดจากเชื้อรา มักเกิดกับผลสุก เพราะเนื้อผลอ่อนนุ่ม ควรใช้ยา เบนเลท
4. ศัตรูอื่น ๆ เช่น โรขาว ตูตน้ำเสียงตามผลอ่อนทำให้ผลหยุดการเจริญเติบโต ผลมี สลายสีน้ำตาล ควรใช้ยาฟอสตรินพ่น
  - ตัวทาก กินผลสุก มักเกิดในกรณีที่ใช้ฟางข้าวคลุมแปลงปลูก เพราะทากชอบอาศัย ตามฟางข้าว ควรใช้ยาเบื่อวางไว้มากมาย ๆ จุกรอบแปลง
  - โรแดง ตูตน้ำเสียงตามผลอ่อน มักเกิดในช่วงเดือนมีนาคม ควรใช้ยามาโรแดง ต่าง ๆ เช่น เดลเทน
  - หนอนกินใบ ถ้าพบว่ามียาหนอนกัดกินใบควรพ่นด้วยยา เซวิน

วิธีการพ่นยาในช่วงปลูกเอาผลผลิตซึ่งเป็นช่วงฤดูหนาวนี้ ควรพ่นยาตอนเย็นหลังจาก 15.00 นาฬิกาไปแล้ว เพราะตัวยาสามารถออกประสิทธิภาพได้ ดีขึ้นกว่าการพ่นยาตอนเช้าหรือตอนกลางวัน ซึ่งจะทำให้การกำจัดศัตรูของสตรอเบอร์รี่เป็นผล